

Oponentský posudek na diplomovou práci Přemysla Martínka „ZA ŽÁNREM FIKČNÍHO VÁLEČNÉHO FILMU“

Diplomant si pro svou diplomovou práci zvolil téma poměrně rozsáhlé a v našem kontextu v podobném rozsahu dosud nezpracované, a to zamyšlení nad hranými válečnými filmy, přičemž se velmi odvážně pokusil ve svém textu propojit teoretickou úvahu o tomto žánru s aplikační částí věnovanou českým válečným snímkům. Toto spojení se ovšem ve finální podobě ukázalo jako poněkud neorganické – v polovině práce jako by vedla césura, která odděluje dva neslučitelné světy.

První polovina práce, která se pokouší definovat samotný žánr, poukázat na jeho vztahy s stavem společnosti a cíli, pro které jej vyprodukovala, a postoupit skrze válečný film až ke kritice společnosti, působí poměrně suverénně. Diplomant zručně zvládá práci s teoretickými texty, dokáže syntetizovat „staré“ texty (Jünger) s vyhraněným pohledem postmoderních myslitelů (Virilio, Baudrillard), poutavě nás provede historií zobrazování války od občanské války v USA, přes první a druhou světovou válku až k „regionálním“ konfliktům současné doby. Přestože i tato část je místy příliš zatížená historickými a společensko-kritickými fakty, stále jsou přesaženy a vedeny k způsobům vytváření obrazu války, fotografie a film tedy zůstávají základním tématem.

To se ovšem výrazně proměňuje v okamžiku, kdy se autor dostává na pole českého filmu. Zde při aplikaci východisek poněkud ztrácí půdu pod nohama, nepracuje s dostatečným materiálem a ani nedokáže organicky využít teoretického základu, který si v první polovině zkušeně připravil. Poněkud arbitrárně zvolený vzorek filmů není nejreprezentativnější (tvoří jej snímky *PLUKOVNÍK ŠVEC*, *TANKOVÁ BRIGÁDA* a *TMAVOMODRÝ SVĚT* – a zdá se, že jediným kritériem byla dostupnost filmů), zároveň nedostačuje jako materiál pro nosné závěry. (Pokud diplomant začal práci promýšlet v roce 2003, jak tvrdí v úvodu, je navíc poněkud nemístné zdůvodňovat nedostatek pramenů uzavřením NFA dva měsíce před odevzdáním práce.) Při čtení analýz se navíc zdá, jako by diplomanta více zajímaly dějiny české a československé armády než filmy samotné. Práce se tak místy mění na studii spíše politologickou, film zůstává nutným přívazkem „armádních dějin“, analýzy jsou kusé a vedené především k tématu

„falzifikace dějin“. Jako by diplomant podlehl kouzlu dizertační práce C. Rice o české armádě, z níž výrazně čerpá, a chtěl dopsat její „kulturní“ dodatek.

Kritika reprezentace ovšem není dotažena, v podstatě jde jen o dost mechanický popis odklonu filmu od historické reality, samotná konstrukce výsledného příběhu není příliš rozebírána. Škoda, že selekce filmů nebyla mnohem sevřenější (např. už v tomto vzorku se objevuje silná linka „legionářské tematiky“) a deskripce nepřesáhla k analýze. Nejmarkatnější problém metody je pak vidět u rozboru posledního filmu, kdy zvolený přístup diplomanta vede zcela mimo estetické a obecně filmologické hledisko a je vlastně etickou apologetikou (umělecky i žánrově dost problematického) snímku.

Přes všechny výhrady, vedené především k druhé části práce, hodnotím tento pokus jako odvážný a zajímavý. V každém případě je přínosným, byť ne zcela zdařilým pokusem o aplikaci teoretických východisek na domácí materiál. Výsledný text i přes svou rozpolcenost splňuje nároky na diplomovou práci, doporučuji jej k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

18.9.2006

PhDr. Petra Hanáková, Ph.D., KFS FF UK